

Behandeling bij de CVIN
vergeetening van 19 november 1999

999 572 305

15-11-99

Rapportage MID
over
Ontwikkelingen Tsjetsjenië
Aangeboden aan
Voorzitter en leden CVIN
door
Directeur Militaire Inlichtingendienst

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
(Afgesloten: 16 november 1999)

Ontwikkelingen Tsjetsjenië

De strijd in Tsjetsjenië lijkt voor de Russische Strijdkrachten voorspoedig te verlopen, maar dat is slechts schijn. Overdag zijn de Russische Federale Strijdkrachten heer en meester in het laagland en in de lucht. Als de duisternis is ingevallen slaan de Tsjetsjenen hard terug. Het doel van het Russische leger om de moslimrebellens en criminele bendes geheel te vernietigen of te neutraliseren is nog lang niet bereikt. Tot op heden is nog geen enkele Tsjetsjeense krijgsheer door de Russische strijdkrachten opgepakt. Het leger heeft slechts een plan klaar om met zo min mogelijk slachtoffers te proberen geheel Tsjetsjenië weer onder Russische heerschappij te brengen. Een politieke oplossing voor de aspiraties van de Tsjetsjenen om een onafhankelijke staatkundige entiteit te zijn heeft men in Moskou niet. Het lijkt daarom een strijd te worden die niet gewonnen kan worden.

Actuele Situatie

De tweede stad van Tsjetsjenië, Goedermes, werd op vrijdag 12 november 1999, zonder tegenstand ingenomen door Russische Federale Troepen, nadat Tsjetsjeense strijders zich eerder die week hadden terugtrokken. In Moskou wordt inmiddels de suggestie gedaan om Goedermes de hoofdstad van Tsjetsjenië te maken. De door Moskou gesteunde Tsjetsjeense marionettenregering onder leiding van de voormalige burgemeester van Grozny Gantamirov zal zich waarschijnlijk binnenkort in Goedermes vestigen, evenals de Russische stadhouder van Tsjetsjenië, vice-premier Koshman.

Daags na de inname van Goedermes begonnen de Russische Federale Troepen met een grote hergroepering om direct daarna over te gaan tot de totale omsingeling van Grozny. In Grozny wachten de overgebleven Tsjetsjeense strijders, zonder water, elektriciteit en gas, de aanval van de Russische troepen af. Het kan niet worden uitgesloten dat de Russische troepen voor het einde van het jaar Grozny zullen innemen als blijkt dat ze komende weken weinig weerstand zullen ondervinden uit de stad. Het front komt steeds zuidelijker te liggen waardoor plaatsen, aan de rand van de bergen gelegen, in de vuurlinie terecht zijn gekomen. Tsjetsjeense bolwerken in de bergen worden constant onder vuur genomen door de Russische artillerie en vanuit de lucht.

Lessons learned

Ten opzichte van de vorige Tsjetsjeense Oorlog, die in de winter van 1994 begon, hebben de Russische militaire planners veel geleerd. Ten eerste blijkt de informatiepositie drastisch te zijn verbeterd. De afgelopen jaren hebben de Russische inlichtingendiensten veel inspanningen gedaan om informatie over de afvallige republiek te verwerven. Uit berichtgeving blijkt dat de Russen een goede informatiepositie hebben verworven door het afluisteren van het

radio en telefonieverkeer in Tsjetsjenië. Verder wordt momenteel gebruik gemaakt van *Unmanned Aerial Vehicle's* (UAV).

Voorts is deze keer duidelijk rekening gehouden met de klimatologische omstandigheden. De veldtocht begon ditmaal in september zodat men strategische stellingen kon innemen voor het invallen van de winter. Duidelijk was verder dat de militaire leiding een aanvalsplan had ontwikkeld dat uitging van een zo gering mogelijk aantal slachtoffers aan Russische zijde. Daartoe zijn de meest ervaren troepen uit de gehele Russische Federatie naar de Noord-Kaukasus overgebracht en wordt de veldtocht geleid door ervaren generaals.

Het lijkt er tevens op dat de militairen een *carte blanche* hebben bedongen bij de politieke leiding om de Tsjetsjeense operatie tot een goed einde te brengen. Tijdens de vorige Tsjetsjeense Oorlog was de veel wisselende commandostructuur vaak verwarrend. Dit kwam tot uiting in een competentiestrijd tussen de ministeries van binnenlandse zaken en defensie. Een extra complicerende factor was dat belangrijke politici veelvuldig intervenieerden. In de huidige operatie is het de legerleiding die (tot in Moskou) de lijnen uitzet en de bevelen geeft.

Moskou heeft lessen geleerd uit de manier waarop de NAVO tijdens de Kosovocrisis de nieuwsstroom regisseerde. In de oorlog van 1994-96 hadden journalisten vrije toegang tot het gebied en hadden de Tsjetsjenen toegang tot de massamedia. De politici in Moskou en de generaals waren niet gewend om de media te bespelen. Tijdens de huidige operatie blijken zowel de Russische politici als de militairen duidelijke instructies te hebben gehad van media- en PR-adviseurs, hoe ze met de media om moeten gaan. Het was premier Poetin die het initiatief nam door de Russische mediabazen uit te nodigen voor een gesprek in het Kremlin, met als uitkomst dat de Russische pers zich vergaande zelfcensuur oplegde.

Net als tijdens de Kosovocrisis dagelijkse persconferenties werden gegeven op het NAVO- Hoofdkwartier in Brussel, wordt iedere dag in Moskou een persconferentie gegeven in het speciaal hiervoor opgerichte *Rosinformtsentr*. Daadwerkelijk belangrijke ontwikkelingen in de Noord-Kaukasus worden door de plaatsvervangend chef van de Generale Staf kolonelgeneraal Manilov meegedeeld. Journalisten kunnen niet vrij gaan en staan in de Noord-Kaukasus, maar hebben een accreditatie van het ministerie van defensie nodig. Tenslotte worden journalisten niet tot het strijdtoneel toegelaten.

Winnaars

Het lijkt erop dat vooral de entourage van president Jeltsin, in het bijzonder de door de president aangewezen opvolger Poetin, veel gewonnen heeft bij de huidige crisis in de Noord-Kaukasus. Binnen korte tijd kon de premier, door daadkrachtig en resoluut optreden, inspeliend op de wens van het Russische volk om de stabiliteit in het land te versterken en de nationale trots te verdedigen, uitgroeien tot de populairste politicus in Rusland. Hij is daarmee de ideale kroonprins om Jeltsin komend jaar als president op te volgen.

Voorts heeft de Chef van de Generale Staf Kvasjnin zijn positie de laatste maanden duidelijk verstevigd ten opzichte van de minister van defensie Sergejev. Verder kan Kvashnin als traditionalist door de strijd in Tsjetsjenië de aandacht vestigen op de *General Purpose Forces* die de laatste jaren in de verdrukking zijn geraakt door het toenemende belang op de Nucleaire Triade.

Tenslotte denken de legergeneraals revanche te kunnen nemen vanwege de vernedering die de Eerste Tsjetsjeense Oorlog heeft opgeleverd.

Toekomst

Het beleg van Grozny zal worden voortgezet. Ondanks het feit dat de eerste sneeuw is gevallen en daarmee de winter is ingevallen zullen Tsjetsjeense strijders de stad niet verlaten en wachten ze een aanval op de stad af.

De Russische generaals lijken de afgelopen weken hun invloed op de politiek te hebben vergroot. Zolang de verliezen acceptabel blijven en de Tsjetsjeniëoperatie van tijd tot tijd een succes als de inname van Goedermes kan voortbrengen zal het Russische volk massaal achter de actie blijven staan en kan het Kremlin de generaals niets anders dan een *Carte Blanche* geven. De acties van de Russische Federale troepen in Tsjetsjenië duiden erop dat het plan van de Russische legerleiding voorziet in de verovering voor het einde van het jaar van het geheel Tsjetsjeense laagland. Dit zal betekenen dat effectief 50% van Tsjetsjenië in Russische handen komt. De wintermaanden zullen worden bepaald door het voeren van een stellingenoorlog. Een nieuw grootscheeps offensief valt dan in het voorjaar van het jaar 2000 (maart/april) te verwachten.

Het conflict zal tot ver in de volgende eeuw blijven bestaan en een politieke oplossing op korte termijn valt niet te verwachten. De Russische Federale Strijdkrachten kunnen misschien wel het territorium voor het grootste deel onder controle brengen, maar dit zal dan niet meer zijn dan een Pyrrusoverwinning.